

4. 7. 2002

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Postih modifikovaných pyramidových her

V současné době se málokdy setkáme s pyramidovou hrou ve své čisté podobě, kdy nový člen struktury prostě jen složí vstupní poplatek, který je poté bez skrupulí přerozdělen mezi členy systému, kteří se nacházejí na vyšší úrovni pyramidy, a dále pak jen doufá, že se najde dostatečné množství dalších nových členů, z jejichž vstupních poplatků bude také on profitovat.

V současné době se málokdy setkáme s pyramidovou hrou ve své čisté podobě, kdy nový člen struktury prostě jen složí vstupní poplatek, který je poté bez skrupulí přerozdělen mezi členy systému, kteří se nacházejí na vyšší úrovni pyramidy, a dále pak jen doufá, že se najde dostatečné množství dalších nových členů, z jejichž vstupních poplatků bude také on profitovat.

Dnešní pyramidové hry obratně zastírají skutečnost, že jde o ilegální systém pyramidálních investic a využívají nejrůznější postupy, které maskují jejich skutečnou podstatu. Jde většinou o poskytování nejrůznějších quasilpnění, a to od nezdůvodnitelně vysokého administrativního poplatku přes nejrůznější zázračné produkty, které mají minimální hodnotu, ale jsou prodávány za enormně vysoké částky, vstupní školení či know how nebo slevové karty, které se nemohou vyplatit.

Pyramidová hra může také předstírat, že jde o poctivý multilevel marketing, pracovat s reálným zbožím a vytvářet tak jakýsi pseudoobrat, který není pokrytý spotřebou. Ve své většině jde o praktiky, kdy nový účastník systému za svůj vstupní vklad obdrží zboží, které samo o sobě hodnotu má, ale protože získá toto zboží v takovém množství, které není schopen prodat ani sám spotřebovat, je zákonitým výsledkem stav, kdy dealer prodává zboží buď pod cenou nebo se snaží získat nového dealera, který by od něj odkoupil vše. Do systému nepřicházejí žádné prostředky zvenčí, zásoby se pouze distribuují na úkor těch nejmladších dealerů, a provize z těchto přesunů obohacují ty nahoře.

Ve Spojených státech amerických jsou zakotveny některé zásady, které mají zabránit výše popsané praktice. Je to zejména pravidlo 70%, které zabraňuje, aby dealer nakupoval neodůvodněné nebo nadbytečné zásoby. Toto pravidlo zakazuje, aby dealer zakoupil nové zásoby zboží dříve než odprodá nejméně 70% zásob z předchozí objednávky. Další pravidlo stanoví povinnost zpětného odkupu zboží od dealera, který se rozhodl ze systému vystoupit. a politika deseti koncových spotřebitelů, kdy je zapotřebí, aby dealer svoje zboží prodal nejméně deseti koncovým spotřebitelům výrobku.

S možnostmi postihu kamuflovaných pyramidových her v českém prostředí je to poměrně složité. Platná právní úprava nezareagovala dostatečně rychle na sofistikovanější formy pyramidových her a není tudíž překvapující, že tato kriminalita u nás bují v dosti výrazných rozměrech.

Kamuflované pyramidové hry, které fungují na stejných principech jako seriózní multilevel marketingové společnosti, lze jen obtížně postihovat jako trestný čin provozování nepoctivých her a sázek. Například Krajské státní zastupitelství Ústí nad Labem se k této problematice vyjádřilo ve svém stanovisku, ve kterém uvedlo, že již samotný pojem pyramidové hry je zavádějící, neboť nejde o hru ve smyslu § 250c trestního zákona, což vyplývá i ze zákona č. [202/1990](#) Sb., o loteriích a jiných podobných hrách. Vzhledem k tomu, že multilevel marketing nabízí za poskytované rady určitou protihodnotu, záleží na každém zájemci, zda za nabízené produkty zaplatí požadovanou cenu. Je věcí každého zájemce, aby posoudil nabídku a sám se rozhodl, zda peníze do systému vloží nebo ne.

U této formy pyramidových her je možno uvažovat o postihu pro spáchání trestného činu podvodu,

pokud by za peníze, které účastníci investovali nebylo nic poskytnuto, ač poskytnuto být mělo, nebo v případě, že by byli klamáni o podstatných skutečnostech.

Základním problémem u kamuflovaných pyramidových her je právě ta skutečnost, že je velmi obtížné je v některých případech rozeznat od seriózních multilevel marketingových společností. Hlavním předpokladem pro postih kamuflovaných pyramidových her je tak provedení obecného vymezení toho, kterou společnost je možno považovat za společnost provozující legální multilevel marketing (tedy společnost která provozuje legální metodu obchodního podnikání), a na druhé straně vymežit ty praktiky, které je již nutné považovat za nezákonné.

Jinak řečeno, je nutné rozlišit poctivý prodej v systému multilevel marketing od nepoctivých her jako speciálního případu multilevel marketingu. Touto problematikou se zabývalo i Nejvyšší státní zastupitelství, které sice neshledalo důvody pro vydání výkladového stanoviska, ale na žádost Vrchního státního zastupitelství v Olomouci se k problematice povahy a možného trestního postihu tzv. multilevel marketingu alespoň vyjádřilo.

Nejvyšší státní zastupitelství došlo k názoru, že dát návod, jak takováto jednání odlišit, je v obecné rovině prakticky nemožné. Mezi ta základní zjištění, která mohou pomoci odlišit jednání trestné od beztrestného, lze zahrnout zjištění, zda dochází při získávání nových členů do systému k jejich klamání nepravdivými informacemi o účelu jejich činnosti, výši možných příjmů, podmínkách, za jakých jej mohou získat, cenách prodáváného zboží, jeho kvalitě atd.

Dále sem lze zahrnout zjištění, zda účast členů má do systému přinést pouze finanční prostředky, které se dále jen přerozdělují, nebo se mají podílet i na jiné obchodní činnosti a popřípadě zda tato obchodní činnost, která jinak nevykazuje uvedené znaky zakázaných finančních her pyramidového typu, poškozují ostatní spotřebitele stojící vně systému, jimž je zboží prodáváno nebo jinak porušuje předpisy upravující soutěž v hospodářském styku nebo zvyklosti soutěže a přitom způsobí negativní důsledky pro činnost jiného soutěžitele.

Bohužel na základě některých kroků orgánů činných v trestním řízení, jež byly v minulosti učiněny v souvislosti s pyramidovými hrami, lze konstatovat, že tyto orgány, a bohužel i jiné instituce, mají pravděpodobně ne zcela správnou představu o tom, co je nutno považovat za poctivý multilevel marketing. Nejvýraznějším příkladem takového postupu je případ společnosti Skyline International.

OÚV Karviná zahájil trestní stíhání proti pěti obviněným pro trestný čin provozování nepoctivých her a sázek podle § 250c odst. 1 a 2 trestního zákona proto, že převedli z Polska do České republiky v době od roku 1997 do listopadu 1998 pod záminkou kursu na podporu osobnosti, pozitivního způsobu života, mezilidských vztahů a dosažení osobního finančního úspěch pyramidovou hru Skyline, ve které bylo zapojeno nejméně 2.458 hráčů, kteří složili finanční částku v celkové výši 111.044.500,- Kč. Přestože bylo této trestní věci věnováno značné úsilí a prostředky, trestní stíhání bylo nakonec podle § 172 odst. 1 písm. b) trestního řádu zastaveno. Na základě odborných posudků k povaze této činnosti vyšetřovatel totiž konstatoval, že nedošlo ke spáchání trestného činu.

Odborný posudek k případu Skyline International vydal Liberální institut sídlící v Praze. Z tohoto posudků v podstatě vyplývá, že pokud je systém pyramidové hry založen na tzv. obchodním systému multilevel marketingu, který s sebou nese jakýsi produkt resp. zboží, tak nelze tento mechanismus posuzovat jako hru, ale jako obchodní prostředek. Liberální institut ve svém odborném posudku zcela opomněl ty pyramidové hry, které jsou založeny na principech multilevel marketingu a případný produkt či zboží, který distribuují či prodávají, má pouze druhotný význam a slouží jen k zastření jejich skutečné podstaty.

Z případu Skyline International jasně vyplývá, že současný český přístup k pojmu pyramidová hra spolu s nedostatečnou legislativou způsobuje, že je velmi obtížné na základě platné právní úpravy postihnout modifikace pyramidových her, které využívají principů multilevel marketingu, a kde původní povaha hry tj. pouhé přerozdělování investic, je navenek kamuflována různými quasisplněními.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)